

Raadsvoorstel

Status: Voorbereidend besluitvormend

Agendapunt:	4
Onderwerp:	Gemeentelijk Energiebedrijf
Datum:	20 augustus 2020
Portefeuillehouder:	dhr. A. Schuurman
Decosnummer:	1121
Informant:	Thijs Mosterman t.mosterman@dalfsen.nl (0529) 438 917

Voorstel:

1. Kennis te nemen van de rapportage voor het ondernemingsplan energiebedrijf Dalfsen.
2. In te stemmen met het uitvoeren van QuickScans voor potentieel geschikte locaties/projecten.

Inleiding:

In september 2019 is een verkennend onderzoek gepresenteerd aan de raad over de mogelijkheden voor een gemeentelijk energiebedrijf. Besloten is om het plan verder uit te werken. Deze nadere uitwerking is verwerkt in de bijgevoegde rapportage.

Naast de belangrijkste juridische en financiële aspecten zijn ook een aantal bestaande energiebedrijven van andere gemeenten geanalyseerd. Tot slot is een samenvatting opgenomen van het overleg met de Duurzame Dorpen.

De belangrijkste conclusie is dat een gemeentelijk energiebedrijf is toegestaan en een waardevolle aanvulling kan zijn op het realiseren van onze duurzaamheidsdoelen. De volgende stap is het zoeken van een geschikt project of locatie (QuickScans). Als een potentieel geschikte locatie is gevonden, wordt in een later stadium de businesscase uitgewerkt en aangeboden aan de raad inclusief een voorstel voor het oprichten van een passend gemeentelijk energiebedrijf.

Argumenten:

1.1 De rapportage komt tegemoet aan het verzoek van de raad.

Met het opleveren van de rapportage voor het ondernemingsplan energiebedrijf wordt voldaan aan het verzoek van de raad uit 2019 om het verkennend onderzoek van een energiebedrijf Dalfsen verder uit te werken richting een ondernemingsplan.

1.2 Een gemeentelijk energiebedrijf is toegestaan

Diverse juridische en fiscale aspecten zijn nader onderzocht. Hieruit blijkt dat diverse mogelijkheden zijn om een gemeentelijk energiebedrijf op te richten. Bij de meeste bestaande voorbeelden is een aparte besloten vennootschap opricht, buiten de gemeentelijke organisatie. De gemeente is vaak de enige aandeelhouder en lening verstrekker. Het bedrijf kan zich alleen richten op de ontwikkeling, financiering en exploitatie van een zonnepark, windmolen of warmtebron maar ook diverse andere bedrijfstakken kunnen worden toegevoegd zoals een energieloket of energieleverancier.

1.3 Een gemeentelijke energiebedrijf kan de lokale energietransitie versnellen

Via een eigen energiebedrijf kan de gemeente meer regie en meer handelingsperspectief krijgen. Meer regie doordat de gemeente nu zelf projecten kan opstarten en uitvoeren met de voor ons wenselijke voorwaarden. Snel kan worden ingesprongen op ontwikkelingen die ontstaan bij bijvoorbeeld de Duurzame Dorpen en vanuit de RES. Ook op het gebied van energieopslag en waterstof is momenteel sprake van stagnatie. Een gemeentelijke energiebedrijf kan dergelijke ontwikkelingen wellicht wel op gang brengen.

1.4 Een gemeentelijk energiebedrijf kan inkomsten genereren

Met de exploitatie van bijvoorbeeld zonneparken, windmolens of warmtebron kan geld worden verdiend. In de rapportage zijn een aantal voorbeeldberekeningen opgenomen. De opbrengsten zijn tegenwoordig wel lager dan een paar jaar geleden maar nog steeds aantrekkelijk. De inkomsten kunnen weer worden ingezet op verdere verduurzaming van onze gemeente, al dan niet via een fonds.

1.5 Een gemeentelijk energiebedrijf helpt de Duurzame Dorpen

De Duurzame Dorpen hebben door veel inzet en tijd een paar grote energieprojecten opgestart. Dit heeft veel gevergd van vrijwilligers en dat is een risico. Via het gemeentelijke energiebedrijf kan meer worden samengewerkt en kennis worden gedeeld. Het bedrijf vormt een stabiele basis en meer slagkracht voor lokale projecten.

2.1 De rapportage biedt voldoende houvast om vervolgstappen te zetten.

Om een vervolgstap te zetten naar de oprichting van een eigen lokaal Energiebedrijf is nader onderzoek nodig. Voor een uitgewerkte business case is in ieder geval een concreet project of een locatie nodig. Het voorstel is om hiervoor QuickScans uit te voeren. Tijdens de quickscans worden op hoofdlijnen de kansen en risico's beoordeeld op het gebied van bijvoorbeeld bestemmingsplan,

omgeving, eigenaren, techniek, netwerk en financiën. Daarnaast zal voor het definitief opstarten van een eigen energiebedrijf, op de Dalfser situatie, voor een aantal specifieke onderwerpen (juridisch, fiscaal en projecten) een specialistische advies worden gevraagd. Uitkomsten van deze adviezen vormen belangrijke uitgangspunten voor de oprichting van het eigen energiebedrijf. In hoofdstuk 9 van de bijgevoegde rapportage staan de vervolgstappen nader omschreven

Kanttekeningen

1.1 Iedere onderneming loopt risico's

Ieder bedrijf loopt risico's en krijgt te maken met onverwachte tegenvallers. Voor overheden is dit soms onbekend gebied. Door de inzet van een ervaren bedrijfsleiding en de inzet van vakspecialisten worden deze risico's en tegenvallers zoveel mogelijk beperkt.

Voor de oprichting van het energiebedrijf en de ontwikkeling van een project is voorfinanciering nodig. Op basis van ervaringen bij andere energieprojecten moet rekening worden gehouden met bedragen tussen €50.000 en €200.000. Als een project uiteindelijk niet wordt gerealiseerd, dan zijn deze kosten ook niet gedekt.

2.1 De QuickScans vallen tegen

Ondanks de gemeentelijke betrokkenheid kan een zonnepark of windmolen op veel weerstand rekenen vanuit de directe omgeving. Vertraging door juridische procedures liggen dan op de loer. Ook zijn aan de goede landschappelijke inpassing steeds meer eisen verbonden zoals genoemd in de nieuwe handreiking van de provincie Overijssel. De kosten maken de businesscase minder financieel aantrekkelijk. De huidige SDE-subsidieregels worden de laatste jaren steeds scherper en de vergoeding wordt steeds lager. Hierdoor ligt het rendement onder druk.

Tot slot vormt het huidige netwerk steeds vaker een probleem voor grootschalige opwek van duurzame energie. Netverzwaringen laten nog vele jaren op zich wachten waarop nieuwe projecten op moeten wachten.

Op basis van de huidige ervaringen en ontwikkelingen in de RES wordt verwacht dat de komende jaren nog voldoende kansen zullen voordoen. Voor QuickScans worden vakspecialisten ingezet om de risico's zo goed mogelijk in te schatten.

Alternatieven:

Geen energiebedrijf oprichten.

Grootschalige duurzame energieproductie is inmiddels een volwaardige markt met lokale en internationale spelers. Er kan er ook besloten worden zich hier als lokale overheid niet in te mengen. Onze rol blijft dan vooral informeren, stimuleren en faciliteren. Ook blijft de gemeente dan zoeken naar (kleinschalige) mogelijkheden om zonnepanelen te plaatsen op onze eigen panden en openbare ruimte. Een ondernemingsplan voor een energiebedrijf wordt dan ook niet nader uitgewerkt.

In regionaal verband een energiebedrijf oprichten

Er komt geen eigen lokaal energiebedrijf, maar in samenwerking met een aantal gemeenten en of andere partijen wordt een energiebedrijf opgericht. Daarmee zijn er minder (ondernemings)risico's bij de gemeente, echter de opbrengsten worden verdeeld onder deelnemende partijen. Snelheid van besluitvorming en realisatie van de plannen zal naar verwachting trager zijn.

Duurzaamheid:

Een energiebedrijf Dalfsen kan voor een versnelling van de energietransitie zorgen en past hierdoor bij de duurzame ambities van de gemeente Dalfsen. De realisatie van de energiemix en bijdrage aan de RES West Overijssel kan door het energie bedrijf worden gerealiseerd volgens de gemeentelijke ambities.

Financiële dekking:

Voor het uitvoeren van de Quickscans wordt op basis van ervaringen bij soortgelijke energieprojecten bij andere gemeenten uitgegaan van €20.000 aan externe kosten. Deze kosten worden verdeeld over 2020 en 2021. Hiervoor is voldoende dekking vanuit het duurzaamheidsbudget. Extra middelen zijn voor deze stap vooralsnog niet nodig.

Mocht uiteindelijk een geschikt project worden gevonden, wordt in een apart raadsvoorstel voorfinanciering aangevraagd voor de voorbereidingen en opstarten van een energiebedrijf.

Communicatie:

In een persbericht wordt het voornemen voor het oprichten van een gemeentelijke energiebedrijf bekend gemaakt. Uiteraard zullen de QuickScans en het businessplan met de nodige vertrouwelijkheid worden uitgevoerd en opgesteld.

Gedurende uitwerking van de rapportage (bijlage) is overleg geweest met de Duurzame Dorpen. Duurzame Dorpen zijn positief dat zij te betrekken worden in het proces en feedback uit het overleg is verwerkt in de rapportage. Bij verdere uitwerking van het energiebedrijf door de gemeente zal de communicatie en afstemming met de lokale energie coöperaties worden gecontinueerd.

Met een aantal gemeenten in de RES West Overijssel is gesproken de mogelijkheden voor samenwerking in de regio. Afgesproken is dat gemeenten elkaar blijven informeren over eigen ontwikkelingen en Dalfsen zal dit richting de betreffende gemeenten regelmatig doen.

Vervolg:

In hoofdstuk 9 van het rapport zijn alle vervolgstappen weergegeven. De planning en uitvoering is met name afhankelijk van de beschikbaarheid van een geschikt project of ontwikkellocatie.

Bijlagen:

Bijlage 1: Rapportage gemeentelijke energiebedrijf

Burgemeester en wethouders van Dalfsen,

de burgemeester,
drs. E. van Lente

de adjunct-gemeentescretaris / directeur,
H.J. van der Woude

Raadsbesluit

De raad van de gemeente Dalfsen;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 7 juli 2020, nummer 1121;

gelet op:

- het in september 2019 voorgelegde verkennend onderzoek aan de raad over de mogelijkheden voor een gemeentelijke energiebedrijf;
- de ambitie om regie te voeren op de Energiemix en de realisatie van de Energietransitie;
- de wens tot het genereren van eigen inkomsten voor de lokale gemeenschap volgens de ambities voor duurzaamheid;
- de wens tot samenwerking met de lokale gemeenschap voor het realiseren van energie initiatieven.

b e s l u i t :

1. Kennis te nemen van de rapportage voor het ondernemingsplan energiebedrijf Dalfsen.
2. In te stemmen met het uitvoeren van QuickScans voor potentieel geschikte locaties/projecten.

Aldus besloten door de raad van de gemeente Dalfsen in zijn openbare vergadering van 28 september 2020.

De raad voornoemd,

de voorzitter,
drs. E. van Lente

de griffier,
drs. J. Leegwater